

Investointikehys 2025-2034

Kaupunginjohtaja Jukka Mäkelä

10 vuoden investointiohjelman linjaukset

1. Voimassa oleva toimitilojen investointiohjelma 2024-2031
2. Kasvun ja oppimisen toimiala
  - toimitilojen investointikokonaisuus
3. Elinvoiman tulosalue
4. Infraprojektien taloussuunnitelman ennakkoluonnoksia
5. Investointiohjelma ja kaupunkikonsernin talous
6. Esitykset investoinneista, joissa tarve priorisoinnille

10 vuoden investointiohjelman linjaukset

Lähtökohta

- Talousarvioneuvotteluissa päätettiin seuraavasti:
  - 10 vuoden investointiohjelman valmisteluprosessi käynnistetään keväällä 2024. Valmistelussa kehitetään ennakointia ja yhteensovittamista väestönkasvun, tilatarpeen ja kaavoituksen osalta, ja parannetaan vuorovaikutusta kaupungin tilatyöryhmän valmistelun ja luottamushenkilöelinten välillä.

Linjaukset

- Valtuuston neuvottelutoimikunta esittää, että 10 vuoden investointiohjelman valmisteluprosessin uudistamista jatketaan valtuuston talousarvioneuvottelujen mukaisesti. Uudessa mallissa
  - muodostetaan yhteinen tilannekuva ennakoidusta väestönkasvusta, kaavoitustilanteesta ja tila- ja infrainvestointien alueellisesta tarpeesta ja kehitetään yhteinen käytäntö tilannekuvan muodostamisesta,
  - hyväksytään investointikehysesitys lausuntokierrokselle asiantuntijaelimiin Talousarvio- ja investointiohjelman vuoden 2025 valmistelua varten,
  - ja linjataan mahdolliset kiireisimmät priorisointia vaativat investointikohteet.

1. Voimassa olevan investointiohjelman toimitilakohteet

Investointiohjelma 2024-2031

Hankintatapa / status	kpl
Toimitilainvestointi	22
Vuokrakohde	3
Yhtiöhanke	4
Kv. neuvottelutulos, suunnitteluraha	6
Muu investointi	1

Hankkeen pääkäyttäjä	kpl
Elinvoima	4
Päiväkoti	13
Koulu	6
Koulu ja päiväkoti	5
Muu Espoon kaupunki	7
LUVN	1

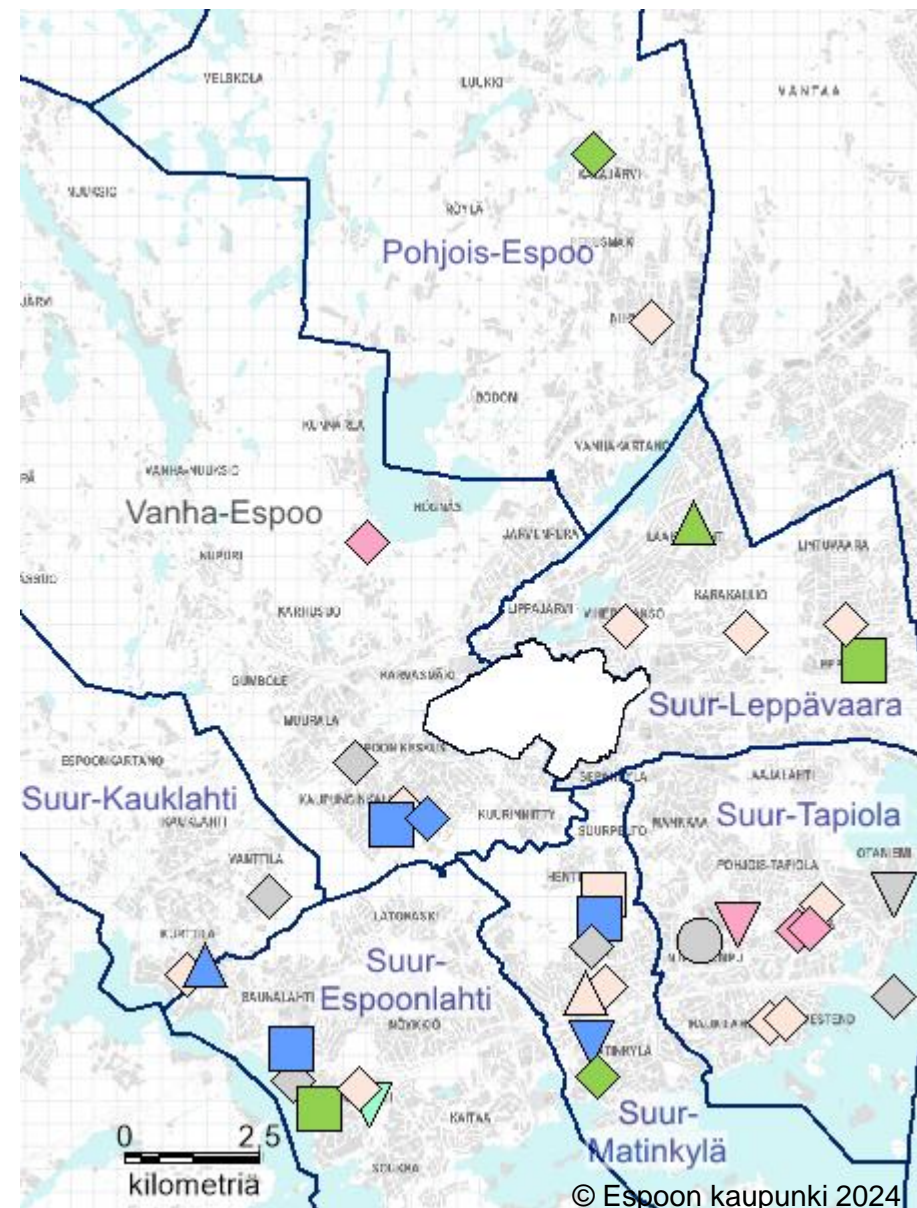
Symbolien värien ja muotojen selite

Hankintatapa / status

- ◆ Toimitilainvestointi
- ▲ Vuokrakohde
- ▼ Yhtiöhanke
- Kv. neuvottelutulos suunnitteluraha
- Muu investointi

Hanke

- Elinvoima
- Koulu ja päiväkoti
- Päiväkoti
- Koulu
- Muu Espoon kaupunki
- LUVN

Mukana ei ole ennen vuotta 2024 valmistuneita vuokrakohteita eikä vuokrakohdeiden lunastuksia, vaikka niille on varaukset investointiohjelmassa.

2. Kasvun ja oppimisen toimiala

Toimitilojen investointikokonaisuus

Suomenkielinen perusopetus: Perusopetusikäisten määrän kehityksen ennustetaan vaihtelevan merkittävästi alueittain

Espoon alueellisen ennusteen 2021–2031 perusteella perusopetusikäisten määrä lisääntyy erityisesti:

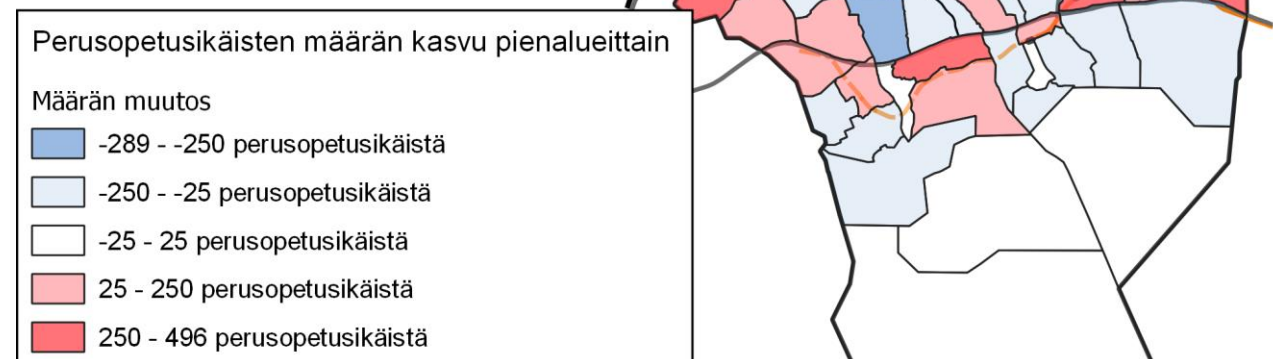
- Suurpellossa
- Itä-Leppävaarassa Perkkaan ja Mäkkylän alueilla
- Kauklahdessa Kurttilan alueella sekä
- Tapiolassa Otaniemen ja Niittykummun alueilla.

Espooseen on rakentumassa kokonaan uusia asuinalueita:

- Espoonlahteen Kaitaan ja Finnoon alueille ja
- Länsi-Leppävaaraan Keran alueille.

Asuinalueilla, joilla ei ole uusia hankkeita, lasten määrän ennustetaan vähenevän. Ennuste sisältää hankkeet, jotka olivat tiedossa **ennusteen tekohetkellä 2022.**

Se sisältää toteutuneen kasvun ajanjaksolla 31.12.2021–31.12.2022.

Lähde: Tilastot ja tutkimus 21–31, korjattu 31.12.2022 toteumalla. Kartta: Kasvu ja oppiminen.

Suomenkielinen perusopetus, yhteenveto suuralueittain, väestöprojektio 2022–2035

Alue	Tilat	Oppilaat	Vapaa kapasiteetti	Kasvu ennusteissa	Kapasiteetti 2035	Rahaa hankkeelle 22-31
Leppävaara, suuralue	7335	7496	-182	+571	- 753	Postipuu, suunnitteluraha. Jupperi 2028, korvaava
Tapiola	5434	4979	+455	+182	+ 273	Ei hankkeita
Matinkylä-Olari	4087	4100	-13	+550	- 563	Tiistilä 2024, huomioitu kapasiteetissa.
Espoonlahti yhteensä	6203	6078	+125	+729	- 604	Ei hankkeita, Laurinlahti suunnitteluraha.
Suur-Kauklahti	1798	1674	+124	+626	- 502	Kurttila 2028, 450 paikkaa
Keski-Espoo	5149	4982	+167	+427	- 260	Suna, n. 150 paikkaa.
Pohjois-Espoo	1632	1 413	+213	+169	+ 77	Kalajärvi 2024 huomioitu kapasiteetissa.
Yhteensä				+3254	-2332	+600 (Kurttila + Suna)

- Huom!
- Tapiolan ja Keski-Espoon kapasiteetti pääosin alakoulukapasiteettia, yläkoulukapasiteettia ei vastaavasti ole.
  - Leppävaarasta siirretty 2 % Vanhaan Espooseen, koska alue 152 kuuluu oppilaspiirijaossa Keski- ja Pohjois-Espooseen.
  - Leppävaarasta siirretty 5 % Tapiolaan, koska alue 161 kuuluu oppilaspiirijaossa Tapiolaan.
  - Vapaa kapasiteetti sisältää myös tällä hetkellä väistökäytössä olevia tiloja: Tapiolan alueen väistöjä ei merkitty oppilaslukuihin. Rehtorintien väistökoulu laskettu kapasiteettiin. Kutojantien väistötiloja ei ole laskettu kapasiteettiin.

Varhaiskasvatuksen alueellinen ja kokonaiskehitys

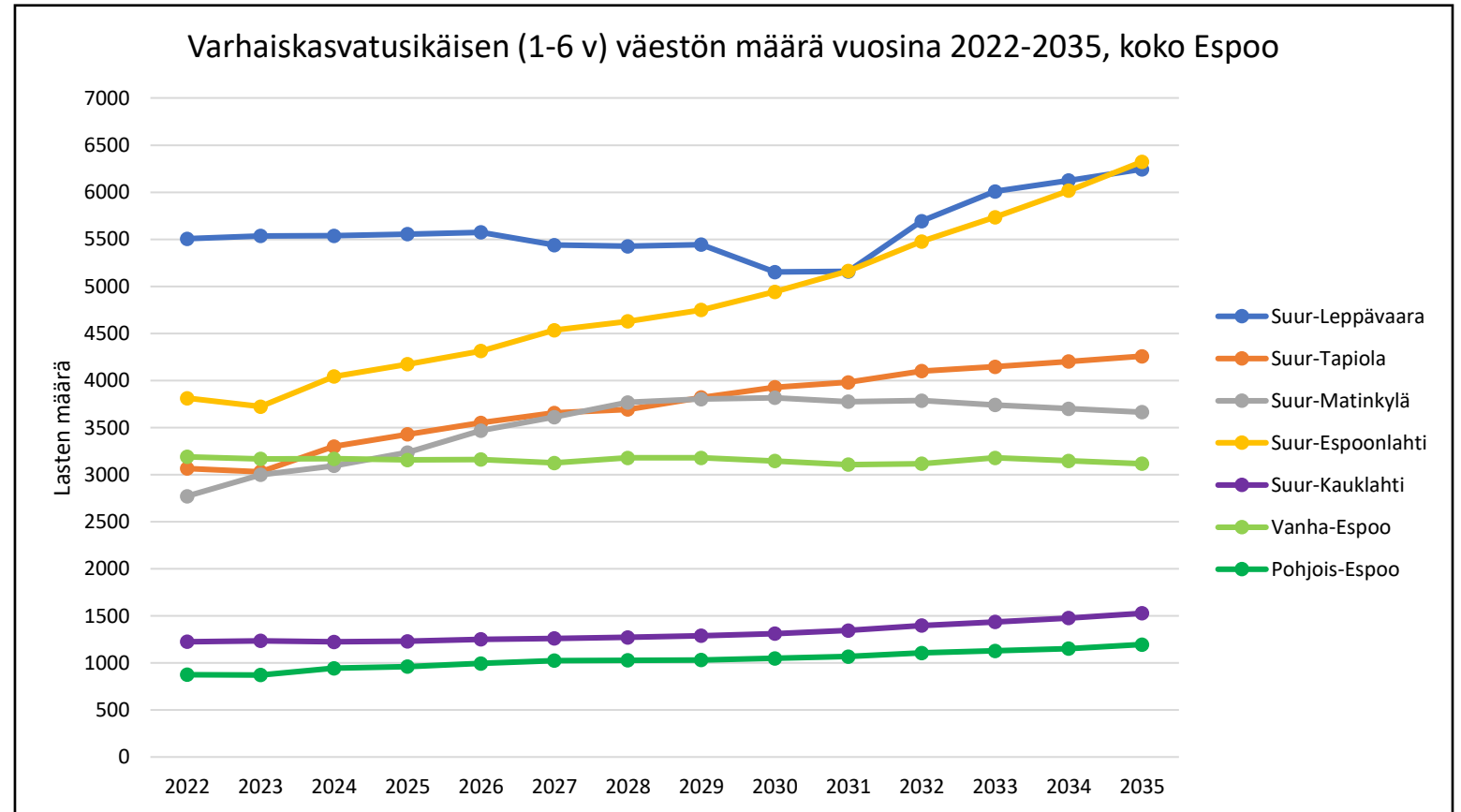
Vuodesta 2022 vuoteen 2035 mennessä lasten määrä (1-6-vuotiaat) kasvaa ennusteen mukaan noin 5900 lapsella.

Samaan aikaan varhaiskasvatuksen osallistumisasteen kasvu jatkuu;
 v. 2014 – 2021 71 % → 81 %
 v. 2021 – 2035 81 % → 87 %

Väestönkasvu tarkoittaisi merkittävää määrää uusia kunnallisia ja yksityisiä päiväkoteja vuoteen 2035 mennessä.

Kasvussa tulee huomioida myös lapsen iän tuoma kerroin varhaiskasvatuksessa, jolloin laskennallinen määrä on vielä suurempi.

Olemassa olevat päiväkodit ovat tällä hetkellä erittäin täynnä. Lisäksi osa kapasiteetista on koko ajan väistökäytössä

Suomenkielinen varhaiskasvatus, yhteenveto suuralueittain

Suuralue	Kasvu ennusteissa (1-6 -vuotiaat) 2035 mennessä (ei huomioitu alle 3-vuotiaita tai osallistumisastetta)	Korvaavien paikkojen tarve 2035 mennessä*	Poikkeusjärjestelyjen määrä kevät 2024 **	Tiedossa olevien hankkeiden uusi kapasiteetti ***	Paikat yhteensä 2035
Leppävaara (Itäinen ja Läntinen)	739	176	131	252	-794
Tapiola	1192	170	117	0	-1479
Matinkylä-Olari	892	71	32	222	-773
Espoonlahti	2510	192	48	126	-2624
Kauklahti	302	119	41	168	-294
Vanha Espoo (Espoon keskus, eteläinen ja keskinen)	-73	443	81	171	-280
Pohjois-Espoo	320	117	23	150	-310
Yhteensä koko Espoo	5882	1288	473	1089	- 6554

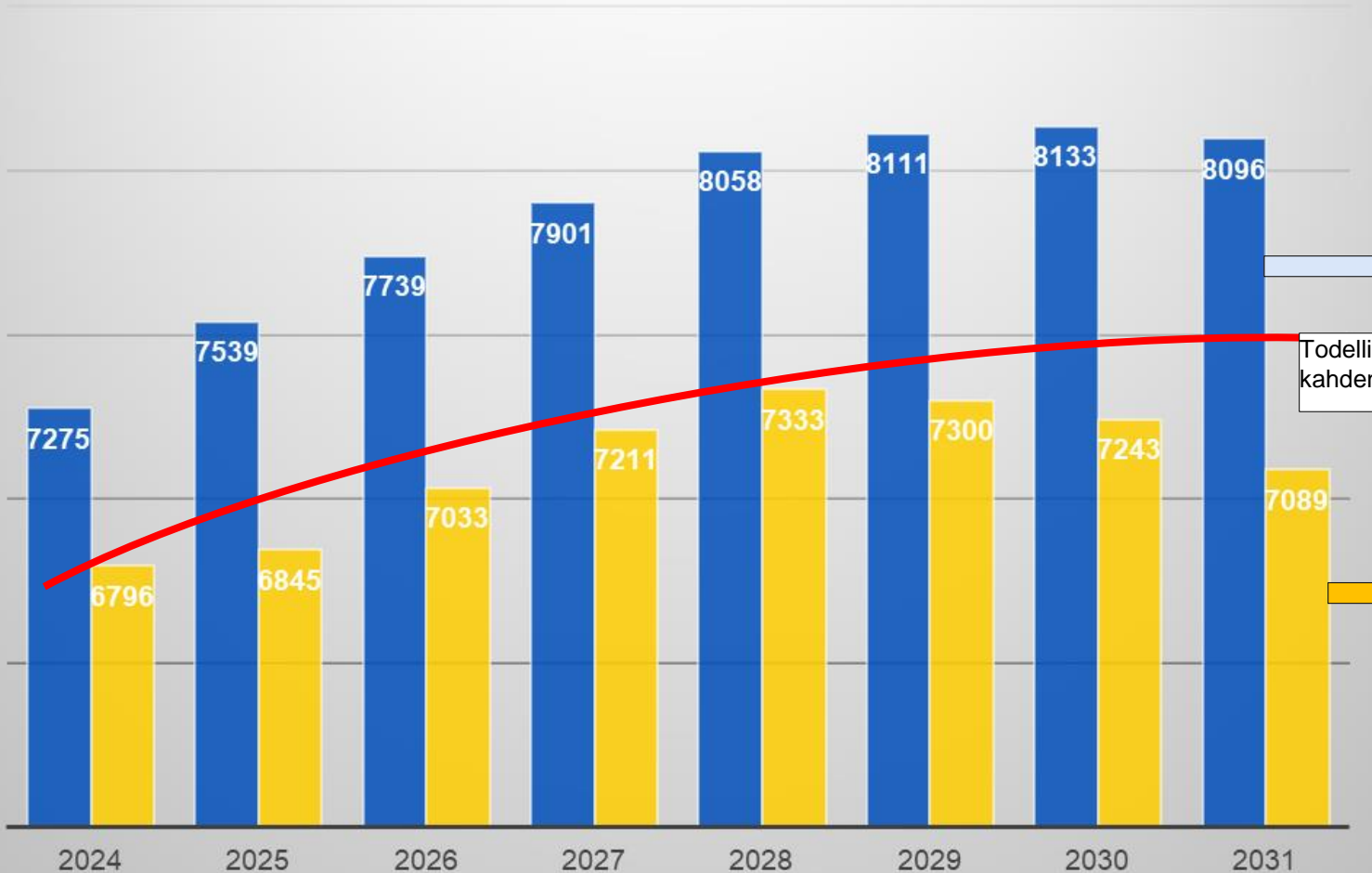
*Sisältää pienistä tai muuten epätarkoituksenmukaisista tiloista luopumiset, joita ei ole vielä huomioitu missään investointiohjelman hankkeessa. Sisältää myös varhaiskasvatuksen esiopetusryhmiä koulujen tiloissa.

**Poikkeusjärjestelyillä lisätään henkilöstön määrää olemassa oleviin tiloihin, esimerkiksi saleihin.

***Hankkeet, joilla on investointiohjelmassa rahoitus ja rakenteilla olevat yksityiset

Lukiolaisten määrä kasvaa

Lukioiden opiskelijamäärät: väestöennuste & vanhennettu ikäluokka

Väestöennusteeseen perustuva opiskelijamäärä:

- Väestöennuste 15-vuotiaat
- paikkoja varataan 66 %:lle ikäluokasta
- 4. vuoden opiskelijoiden määrä vakioitu v. 2023 mukaan
- **Ennuste todennäköisesti tuottaa liian suuren opiskelijamäärän, koska koko ikäluokka ei ole Espoon peruskouluissa!**

Todellinen opiskelijamääräennuste asettunee kahden tavan välille

Vanhennettuun ikäluokkaan perustuva opiskelijamäärä:

- peruskoulun 2-9 vuosiluokkien nykyinen koko
- paikkoja varataan 66 %:lle ikäluokasta
- 4. vuoden opiskelijoiden määrä vakioitu v. 2023 mukaan
- **Ei huomioi kaupungin kasvua!**

Toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut

Lukio

- Leppävaaran lukion lisätilat otetaan käyttöön kesällä 2024 Karaportissa.
- Matinkylän lukio valmistunut vuodenvaihteessa 2023-24, käyttöönotto 2/2024.
- Länsi-Espoon lukio; hankesuunnitelma hyväksytty valtuustossa (29.01.2024 § 5), tavoiteaikatauluna kohteen käyttöönotto lukuvuoden 2027-28 alussa vuokrakohteena.
- Investointiohjelmakauden aikana Kuninkaantien (2028), Haukilahden (2029) ja Leppävaaran (2030) lukioiden vuokrasopimukset ovat päättymässä.

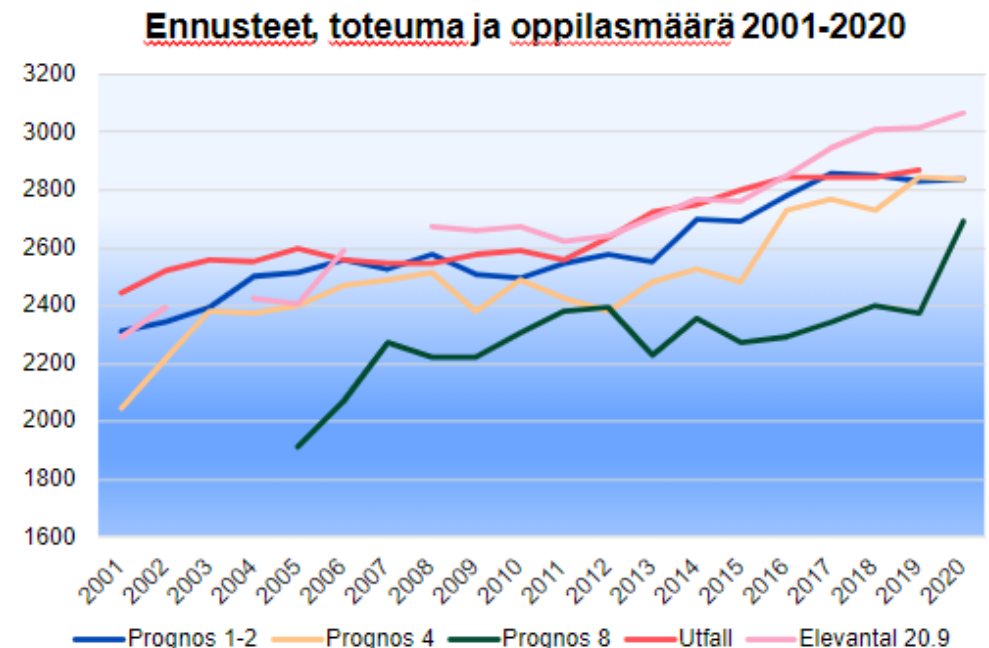
Nuorisopalvelut

- Uusien nuorisotilojen tarve syntyy asukasmäärien kasvaessa ja lähtökohtaisesti tarkastellaan uusien yläkoulujen yhteyteen sijoitettavan myös nuorisotila.
- Tällä hetkellä erityisesti Pohjois-Espooseen on tarve eri toimintoja mahdollistavalle nuorisokeskukselle.

Ruotsinkielisen perusopetuksen oppilasmäärä näyttää ennusteen mukaan kääntyvän hitaaseen laskuun. On kuitenkin todettava että, ennusteen vertailu toteumaan osoittaa merkittävästi suurempia oppilasmääriä.

Espeen ruotsinkielisten väestöennuste 2023-2030

Vuosi	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
7-vuotiaat	246	251	255	266	260	293	266	269
8-vuotiaat	267	246	251	254	265	260	292	265
9-vuotiaat	280	267	246	251	255	266	260	293
10-vuotiaat	315	279	266	245	250	254	265	259
11-vuotiaat	311	312	276	264	243	248	251	262
12-vuotiaat	317	311	312	277	264	243	248	252
13-vuotiaat	311	319	313	315	279	266	245	250
14-vuotiaat	346	312	320	315	316	280	268	247
15-vuotiaat	323	346	313	321	315	317	281	268
Yht. 7-15	2 714	2 644	2 553	2 508	2 448	2 427	2 377	2 366

Lähde: Espoon kaupungin konsernihallinto, Tutkimus ja tietotuotanto, Svenska bildningstjänster

Ruotsinkieliset sivistyspalvelut

Ruotsinkielisten palveluiden käyttäjämäärä pysyy suhteellisen vakiintuneena. Asiakaskunta on hajaantunut maantieteellisesti ja ruotsinkielistä palveluverkkoa on järkevää tarkastella siksi kaupunkitasoisesti.

Lähivuosina ruotsinkielistä kouluverkkoa on saatu selkiytettyä uusien toimintaan paremmin sopivien tilojen myötä. Toiminnan ja talouden kannalta epätarkoituksenmukaisista varhaiskasvatuksen tiloista luopumista on tarpeen jatkaa.

Tulevien hankkeiden kapasiteetti:

- Tähystäjän päiväkotia/Utkikens daghem, 147 korvaavaa paikkaa
- Olarin 2 päiväkotia (YTVH), 126 korvaavaa paikkaa
- Westends daghem, peruskorjaus ei tuo lisää paikkoja

3. Elinvoiman tulosalue

Liikuntatilojen palveluverkkoperiaatteita

- Liikuntatilojen tarpeeseen vaikuttaa suoraan väestön kasvu ja väestörakenteen muutokset, huomioitava erityisesti lasten ja nuorten sekä ikääntyneiden määrän kasvu alueittain.
- Liikunnan sisä- ja ulkoliikuntatilojen palveluverkkoja on tarkasteltu suuraluetasoisissa virkistysvisioissa 2050. Virkistysvisiot on laadittu kaupunkisuunnittelukeskuksen johdolla.
- Sisäliikunnan palveluverkko pohjautuu perustilojen osalta koulujen yhteydessä oleviin liikuntatiloihin, joiden tarve perustuu alueelliseen väestön kasvuun:
  - Koulujen liikuntatilojen mitoitukseen on laadittu mitoitusohje (kts. seuraavat sivut).
  - Ison liikuntahallin (sisältää katsomon) asukasmääräperuste on 30 000 -40 000 asukasta.
  - Liikuntasalien mitoituksessa tulee huomioida myös urheiluseurojen tarve mitoitusohjeen mukaisesti.
- Osa liikunta- ja urheilutiloista suunnitellaan kaupunkitasoisesti kaikkia espoolaisia palvelemaan: tällaisia hankkeita ovat mm. Tapiolan jalkapallostadion ja monitoimihalli, Leppävaaran yleisurheilustadion ja Merellisen ulkoilun tukikohta Finnoossa.
- Uimahallien mitoitusperiaate on 60 000 asukasta / uimahalli, joka vastaa nykytilannetta (sis. Tapiola ja Espoonlahti). Väestöennusteen mukaan seuraava uimahalli tarvitaan vuonna 2032.
- Espoo Liikkuu 2040 – visiota laaditaan parhaillaan. Visiossa määritellään tulevien liikuntaolosuhteiden tarve.

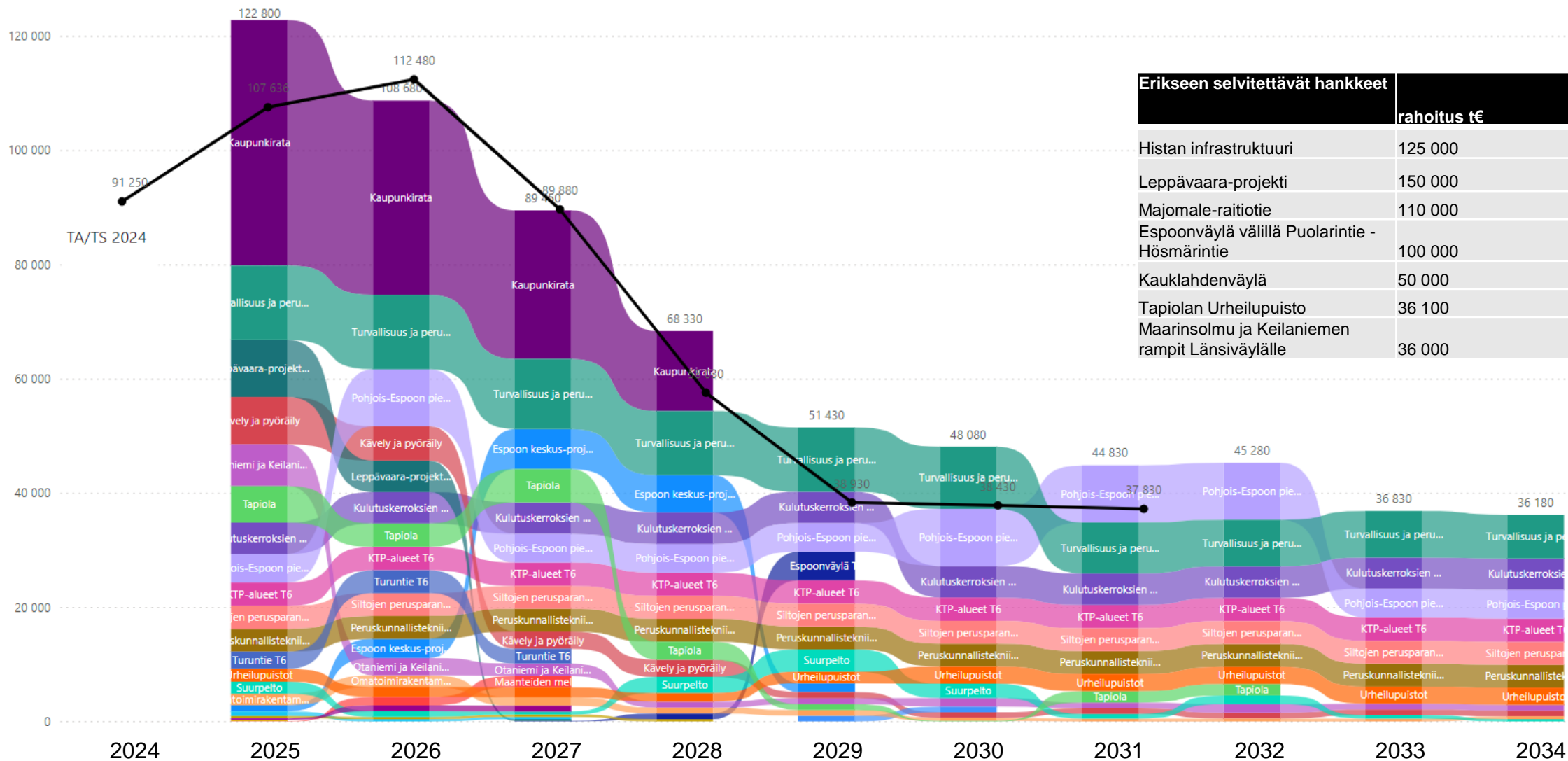
Kulttuurin tilojen palveluverkkoperiaatteita

- Kulttuuritilojen tarpeeseen vaikuttaa suoraan väestön kasvu ja väestörakenteen muutokset, huomioitava erityisesti lasten ja nuorten sekä ikääntyneiden määrän kasvu alueittain.
- Taiteen perusopetuksen ja harrastamisen perustilatarve tukeutuu koulujen yhteydessä oleviin tiloihin, joiden tarve perustuu alueelliseen väestön kasvuun:
  - kouluhankkeissa tulisi huomioida TPO ja harrastekäyttö mm. lukitusalueiden ja varastojen osalta
  - TPO oppilaitosten (19 kpl) ja ammatillisten kulttuuritoimijoiden (20 kpl) omia toimipisteisteitä pyritään ohjaamaan olemassa oleviin kiinteistöihin, pl. Espoon teatteri.
- Kirjaston palveluverkkoa on arvoitu erillisessä selvityksessä, eikä tunnistettua välitöntä tarvetta uusille kirjastoille ole
- Kullakin suuralueella kulttuurikeskus/-talo mahdollistamaan monipuolinen kulttuuritarjonta; tarve tunnistettu taiteiden ja kulttuurin talolle Espoonlahteen (tarveselvitys menossa)
- Kulttuuriloiston museoiden, Leikki ja Kruunu, tulisi muuntaa vuokrakohteiksi osana toimitilojen investointiesitystä 2025. Ei kustannusvaikutusta.

4. Infraprojektien taloussuunnitelman ennakkoluonnoksia

Infraprojektien investointiohjelma 2025-2034 luonnos 24.4.2024

Erikseen selvittävät hankkeet	rahoitus €
Histan infrastruktuuri	125 000
Leppävaara-projekti	150 000
Majomale-raitiotie	110 000
Espoonväylä välillä Puolarintie - Hösmärintie	100 000
Kauklahdenväylä	50 000
Tapiolan Urheilupuisto	36 100
Maarinsolmu ja Keilaniemen rampit Länsiväylälle	36 000

Yksityisrahoitteiset

Taso5nimi	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Total
Maankäyttösopimusrakentaminen T5	30 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	10 000	10 000	10 000	10 000	170 000

5. Investointiohjelma ja kaupunkikonsernin talous

Investointivalmistelun lähtökohtia

Vastata Espoon kasvutarpeisiin pitkäjänteisesti, joustavasti ja kestävästi

Investointiohjelman kokonaisuuden valmistelussa keskeistä kaupunkikonsernin rahoitustasapaino ja kestävä investointitaso.

TakE-ohjelmassa kaupungin 10 vuoden investointiohjelman kokonaistaso, investointikatto, on asetettu keskimäärin 250 miljoonaan euroon /vuosi.

Kaupunkikonsernin lainamäärä on suurten investointihankkeiden (mm. Metro, Koulut Kuntoon ohjelma, Raide-Jokeri) myötä noussut kuntakentän korkeimpien joukkoon.

Kaupungin strategisena tavoitteena on ollut kääntää kaupunkikonsernin lainamäärä laskuun sen jälkeen kun suuret hankkeet ovat valmistuneet.

TakE-ohjelmassa asetettu kaupungin investointikatto on mitoitettu sen mukaan, että kaupunkikonsernin lainamäärän on laskeva.

Investointikehys

- Tarpeiden, priorisoinnin, ajoituksen ja taloudellisesti kestäväen rahoitusaseman tasapaino keskeistä
- Rahoitusaseman tasapainoon vaikuttavat mm.
  - Käyttötalouden menokehitys ja sen hallinta
  - Kaupungin kasvu
  - Verotulojen kehittyminen
  - Valtionosuuksien kehittyminen
  - Sitoumukset, jotka vaikuttavat investointikehykseen ja myös sen jälkeiseen aikaan
- Rahoitusaseman tasapainossa useita merkittäviä riskejä
  - Käyttötalouden ylitykset
  - Tuottavuuden heikkeneminen
  - Yleinen taloustilanne ja heikko talouskehitys
  - Julkisen sektorin alijäämäisyys ja vaikutukset kuntakentälle
  - Valtion kehysriihen päätöksen vaikutukset
  - VOS-uudistus ja VOS-riippuvuus

- TakE-ohjelman investointikatto ja se tavoitteet edelleen ajankohtaiset.
- 10 vuoden investointikehyksessä lähtökohtana sama tavoite, jolloin investointikehys olisi 2,5 miljardia euroa eli keskimäärin 250 milj. euroa / vuosi.
  - Huomioidaan seuraavien vuosien etupainotteisuus ja v. 2031 jälkeen jatkuvat sitoumukset

Luonnos investointikehyksestä

Omaisuuslaji - M€	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	J2034	YHT. 2024- 2034 (11v)
Infrarakentaminen	138,8	97,0	95,2	96,3	124,2	126,6	101,3	69,4	55,3	54,8	54,2	40,0	40,0	40,0		802,2
Peruskaupungin hankkeet + yksityisrahoitteinen	125,7	82,1	82,2	84,2	104,8	114,4	98,4	67,4	53,3	53,3	53,2	40,0	40,0	40,0		749,1
Tapiolan taseyksikkö	8,1	7,9	8,7	9,7	12,3	4,8	0,5	1,0	1,0	0,5	0,0					29,8
Suurpellon taseyksikkö	4,7	7,0	4,0	1,4	1,1	1,4	1,4	1,0	1,0	1,0	1,0					9,3
Urheilupuiston taseyksikkö	0,3	0,0	0,3	1,0	6,0	6,0	1,0									14,0
Rakennukset	64,4	59,5	76,9	106,9	91,1	61,6	42,1	37,1	37,2	37,1	35,7	45,0	45,0	45,0		583,8
Tilapalvelut, toimitilarakentaminen	56,9	52,0	69,4	97,9	82,1	54,6	35,1	30,1	30,2	30,1	30,7	40,0	40,0	40,0		510,8
Tilapalvelut, perusparantaminen	7,5	7,5	7,5	9,0	9,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	5,0	5,0	5,0	5,0		73,0
Aineettomat hyödykkeet	33,9	14,0	11,9	13,2	10,4	7,8	7,8	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8		79,8
Metron valtionosuus	19,8	0,0	0,0	0,0												0,0
ICT	14,1	14,0	11,9	13,2	10,4	7,8	7,8	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8		79,8
Maa ja vesialueet	8,0	5,6	11,8	7,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0		57,0
Koneet ja kalusto	10,6	14,9	11,2	12,4	10,9	7,9	9,7	7,8	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4		92,6
Osakkeet ja osuudet	54,2	60,2	82,3	74,7	78,7	81,4	77,8	77,7	77,7	77,5	77,4	76,9	76,9	76,9		853,6
Peruskaupunki, rahoitusvastikkeet - metro	30,1	37,2	41,3	48,3	56,9	61,7	59,1	59,3	59,3	59,3	59,3	59,3	59,3	59,3		641,1
Tilapalvelut, rahoitusvastikkeet - yhtiöt	22,8	20,7	36,0	22,5	21,0	18,9	17,9	17,6	17,6	17,6	17,6	17,6	17,6	17,6		203,5
Muut osakkeet	1,3	2,3	5,0	3,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,6	0,5	0,0	0,0	0,0		9,0
Taseyksiköiden muut investoinnit	8,3	8,2	7,3	7,6	7,2	9,7	7,0	4,6	4,4	4,4	4,4	3,4	3,4	3,4		59,5
Tapiola, rahoitusvastikkeet	8,3	8,2	7,3	7,6	7,2	6,3	3,6	1,2	1,0	1,0	1,0					28,9
Urheilupuisto, rahoitusvastikkeet						3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	37,4	68,0
Kaupunki yhteensä, brutto	318,2	259,4	296,6	318,1	327,5	300,0	250,7	207,4	192,8	192,0	189,9	183,5	183,5	183,5		2 528
rahoitusosuudet (metro, raide-jokeri, kaupunkirata + mu	33,8	14,7	5,0	9,4	12,3	12,4	7,9	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	5,0	5,0		82,0
Kaupunki yhteensä, netto	284,4	244,7	291,6	308,7	315,2	287,6	242,8	201,4	186,8	186,0	183,9	177,5	178,5	178,5	37,4	2 446
Toimitilat - vuokra- ja leasingkohteet																
Projektiyhtiö; 5 koulua, 3 päiväkotia	0,0	2,4	5,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	61,6	158,2
muut vuokra- ja leasingkohteet	17,3	17,9	19,5	20,8	20,4	20,6	21,0	21,4	18,1	17,2	16,8	16,8	16,8	16,8	50,0	256,7
Investoinnit + vuokra- ja leasingkohteet yhteensä, netto	302	265	316	338	344	316	272	231	213	211	209	202	203	203		2750
																keskimäärin vuodessa 250

Kaupungin talouden kehitys investointikaudella

Tuloksen, rahavirran ja lainojen kehitys

milj. EUR	TP 2022	TP 2023	ENN 2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Toimintatuotot (ulkoiset)	461	404	357	369	390	397	405	413	422	430	439	448
Toimintakulut (ulkoiset)	2 123	1 283	1 363	1 460	1 508	1 568	1 631	1 696	1 764	1 835	1 908	1 984
Toimintakate	-1 653	-868	-994	-1 078	-1 106	-1 159	-1 214	-1 271	-1 330	-1 392	-1 457	-1 525
Vuosikate	347	454	242	257	262	237	216	194	170	144	116	87
Tilikauden tulos	273	261	39	60	67	45	27	9	-12	-34	-64	-98
Toiminnan ja investointien rahavirta	269	167	-68	-59	-24	-6	13	4	-19	-43	-59	-88
Lainat												
Kaupungin pitkäaikaisen lainakannan kehittyminen	889	838	789	831	839	830	803	786	793	825	874	953
Konsernilainojen kehitys	4 090	3 854	3 857	3 945	3 960	3 877	3 725	3 577	3 442	3 372	3 316	3 257
Oikaistu lainakanta*	2 617	2 360	2 303	2 326	2 271	2 164	1 986	1 817	1 665	1 582	1 512	1 438

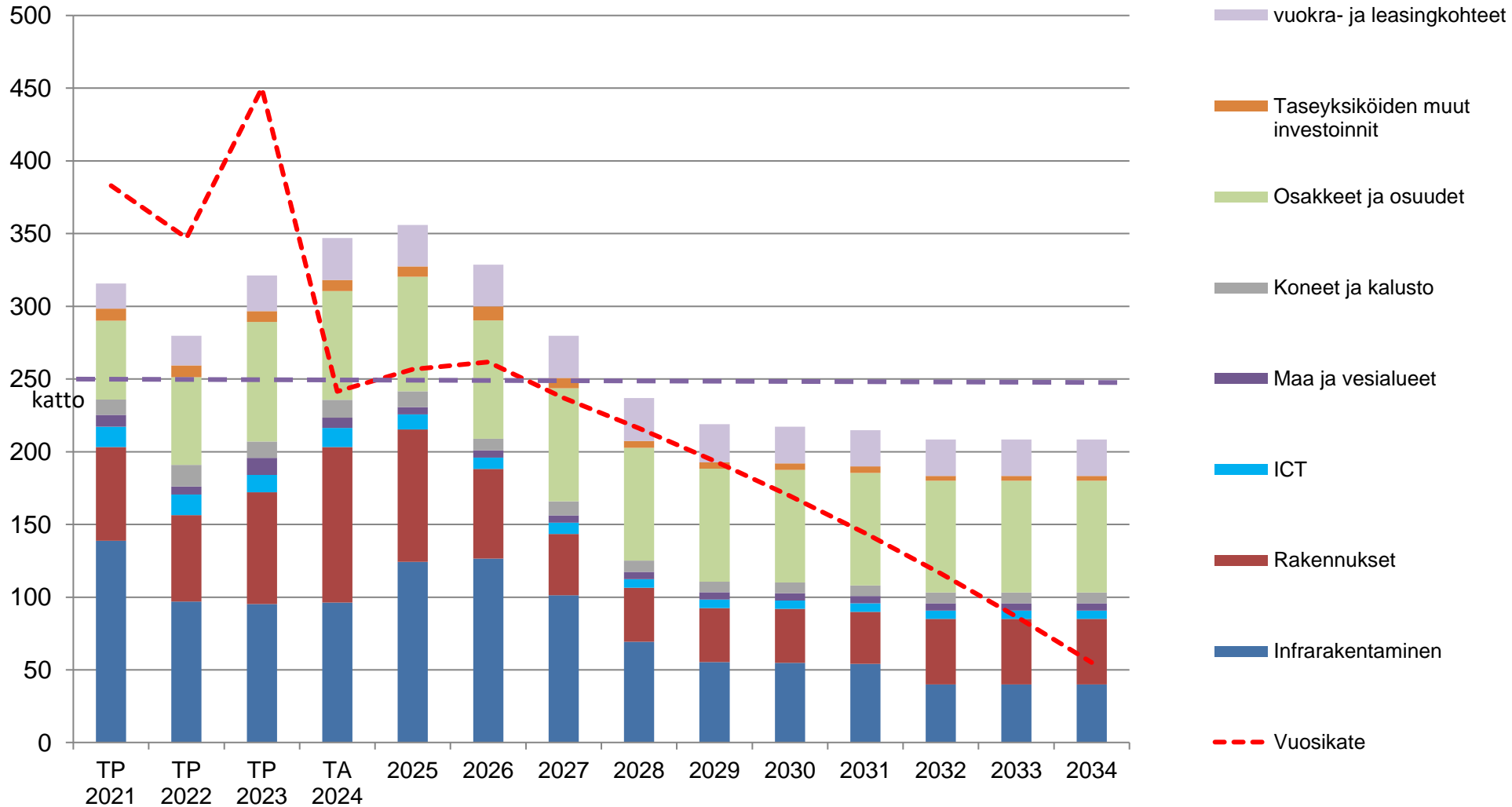
*) Poistettu lainakannasta Espoon asunnot ja HSY. Espoon Asunnot rahoittaa uusininvestointinsa pääasiassa lainoilla ja pitkällä aikavälillä omalla tulo-rahoituksellaan.

HSY rahoittaa investoinnit tulo-rahoituksella sekä vieraalla pääomalla rahoitusstrategiansa mukaisesti. Länsimetron lainoista on huomioitu Espoon vastuulla olevat lainat.

- Investointikehystä tulee tarkastella tilikauden tuloksen sekä toiminnan ja investointien rahavirran kautta.
- Luvut kuvastavat rahoituksen tasapainoa eli miten investointien rahoitus toteutetaan
  - Yllä olevassa skenaariossa arvioitu käyttötalouden kulukehitys sekä toiminnan rahoitus investointikaudelle
    - Toimintakulujen kasvu 4 %
- Skenaariossa paljon riskejä ja perustuvat tämän hetken arvioon. Ennusteita talouden kehittymisestä vaikea tehdä, mutta luvuissa korostuu Espoon valtionosuusriippuvaisuus. Tästä syystä tulopohjan kokonaiskasvu on hyvin maltillinen
- Tilikauden tulos kääntyy alijäämäiseksi investointikaudella ja alijäämä kasvaa vuosittain. Suunta on huolestuttava ja edellyttää käyttötalouden ja investointikokonaisuuden tasapainottamista.

Investointikehysluonnos

M€ Kaupungin nettoinvestoinnit, vuokrahankkeet ja vuosikate

- Ohjelmakautta jatkettu vuoteen 2034
- Voimassa olevaan ohjelmaan lisätty tässä valmisteluvaiheessa toimitilarakentamiseen yhteensä 270 M€
- Infrarakentamiseen lisätty 200 M€
- Ohjelmakausi keskimäärin 250 M€/v
- Vuosikatteen kehitys perustuu edellisen sivun laskelmiin ja skenaarioon.

Esitykset investoinneista, joissa tarve priorisoinnille

Kasvun ja oppimisen toimiala, kiireellisimmät toimialan kohteet investointiohjelman 2025–2034 valmisteluun

- **Suomenkielinen varhaiskasvatus**
- **Olarin kaksi päiväkotia**

Kohde on yksi yhteistoiminnallisen vuokrahankkeen kohteista. Yhteistoiminnallinen vuokrahanke on kokonaisuus, jossa rahoituksen lisäksi suunnittelu, toteutus ja ylläpito toteutetaan ulkopuolisen toimijan toimesta. Kohde on vuokrakohteena yhteistoiminnallisen vuokrahankkeen kohteena hyväksytyssä investointiohjelmassa.
- **Djupsundsbackenin pohjoisempi päiväkoti (Finnoo)**

Kasvavalla alueella ei ole yksityistä eikä kunnallista päivähoitoa. Finnoon kasvava palvelutarve edellyttää kunnallisen päiväkodin toteuttamista. Alueelle on tavoitteena saada lisäksi myös yksityistä varhaiskasvatusta. Djupsundsbackenin päiväkoti tarjoaa ympärivuorokautista hoitoa, yksityisillä toimijoilla ei ao. palvelua ole tarjolla. Tavoitteena on saada Finnoon alueelle myös yksityisiä toimijoita.
- **Maakirjantien päiväkoti (Suurpelto)**

Kiireellinen tarve, alueella lasten määrä on kasvanut ja kasvaa voimakkaasti.

Suomenkielinen perusopetus

Olarin yhtenäisen peruskoulun peruskorjaus ja laajennus

Olemassa oleva kapasiteetti on ylitetty Opinmäen ja Olarin osalta, kasvua tapahtuu koko ajan lisää.

Postipuun koulun ja päiväkodin peruskorjaus ja laajennus

Pienten lasten ikäryhmät alueella ovat tällä hetkellä suuret, alueen alakoulut eivät pysty vastaamaan palvelutarpeeseen 2029 alkaen.

Saarnilaakson yläkoulun peruskorjaus ja laajennus

Alueen yläkoulupaikat ovat loppu ja kapasiteetti on ylitetty jo nyt. Alueella ei ole vaihtoehtoisia ratkaisuja yläkoulutarpeen kattamiseksi.

Svenska Bildningstjänster

Toisen asteen koulutus ja nuoripalvelut

- Svenska Bildningstjänster

Mattbergets (Mattlidens) daghem och Esbo Arbis. Nykyiset tilat ovat käyttötarkoitukseltaan sekä kunnoltaan erittäin heikossa kunnossa. Päiväkoti toimii tällä hetkellä kolmessa eri rakennuksessa. Hanke on ollut esille useita vuosia investointiohjelman valmistelussa.

- Toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut

Länsi-Espoon lukio. Riittävän lukiokapasiteetin varmistamiseksi tarvitaan uusi lukio. Länsi-Espoon lukioon siirtyvä Espoon yhteislyseon lukio pääsee myös asianmukaisiin tiloihin nykyisinä käytössä olevasta Kutojantie 2:n tiloista.

Tapiolan stadion

Kustannusarvio, pvm. 14.12.2023: Stadion + pysäköinti: 73,0 M€

Rahoitus: pääosin kaava-alueen asuntorakennusoikeudet (40 500 kem2) sisältävien tonttien myyntituloilla.

Päätöstilanne

- Kaupunginhallitus linjasi 17.6.2019 Tapiolan Urheilupuiston jalkapallostadionin ja sen muodostaman hankekokonaisuuden lähtökohdat. Linjaus sisältää stadionin ja pysäköintilaitoksen rakentamisen. Muiden kaava-alueen rakennusten toteutuksesta päätetään myöhemmin
- Tapiolan jalkapallostadion - niminen asemakaava: KV hyväksyi 26.4.2021. Kaava sai lainvoiman 12.10.2022.
- Tarveselvityksen on Liikuntalautakunta hyväksynyt 20.4.2023
- Hankesuunnitelman hyväksyntä ja rahoituspäätös kaupunginhallitus ja valtuusto kevät 2024

Hankeaikataulu

- Rakennusurakan (yhteistoiminnallinen projektinjohtourakka) kilpailutus 08/2024 - 12/2024
- Rakennussuunnittelu ja lupaprosessi 12/2024 - 12/2025
- Rakennustöiden valmistumien 09/2028

Kulttuurikeskuksen teatteri

Kaupunginhallitus päätti 20.9.2021 jatkaa teatterin suunnittelua uudisrakennusosaan ja siirtää kulttuurikeskuksen perusparannusta tulevaisuuteen.

Kulttuurikeskuksen teatterin hankesuunnitelman hyväksyminen:

- Kaupunginvaltuusto 21.11.2022

Kaavaehdotus meni kaupunkisuunnittelulautakunta esittelyyn 31.1.2024.

- Kaava hyväksyttiin nähtäville **4.3-3.4.2024.**

Ehdotussuunnitteluvaiheen kustannusennuste 12/2023 on 60,6 M€
Kulttuuriaukion uudistaminen + infrasiirrot 4 milj. euroa

Yhteensä 64,6 M €

(Rakennuskustannusindeksi 8/2023)

Ehdotussuunnitelman laajuus 12/2023 on 8491 brm².

AIKATAULU

Kevään yleissuunnittelun aikataulu (alustava) 1.1.2024 - 29.11.2024

Rakennuslupa sisään: joulukuu 2024

Rakentaminen 10/2025 - 3/2028

Käyttöönotto 6/2028